

PROČ LÉZT NA EVEREST?

„Protože tam je.“ – George Mallory, 1923

Úspěch Hillaryho a Tenzinga byl o to pozoruhodnější, že se jim podařilo dokázat něco, v čem mnozí před nimi neobstáli. Více než 30 let se horolezci snažili vylézt až na vrchol Everestu.

Do svých pokusů vložili spoustu času, úsilí a peněz – a co teprve národní hrdosti. I přesto však všechny snahy skončily zklamáním, a některé dokonce i smrtí.

Jakožto nejvyšší hora světa zůstal Mount Everest největší nezdolanou horolezeckou výzvou až do roku 1953, kdy se Hillary a Tenzing stali prvními lidmi, kteří stanuli na jeho vrcholu.

Mount Everest je součástí pohoří Himálaje a nachází se na hranici mezi Tibetem a Nepálem.

Everest byl poprvé změřen v 50. letech 19. století, když britská vláda mapovala území Indie, a také prohlášen za nejvyšší horu světa – s nadmořskou výškou 8 840 metrů.

Výsledky současnějších měření udávají, že je vysoký 8 848 metrů nad mořem. O přesné výšce této hory se ale pořád diskutuje.

Můžeme však říct, že je Everest zhruba stejně vysoký jako dvacet na sebe naskládaných budov Empire State Building z New Yorku. Nebo o něco nižší, než je letová výška dopravních letadel.

Plukovník Sir George Everest

Skákavka himálajská je jeden z mála živočichů, kteří dokážou vysoko na Everestu přežít. Žije tam ve výšce 6 700 metrů a její latinský název *Euophrys omnisuperstes* znamená „stojící nade vším“.

Poté, co horu poprvé změřili, pojmenovali ji Britové na počest bývalého britského generálního průzkumníka Indie – Velšana plukovníka Sira George Everesta.

Místní obyvatelé ji však nazývali řadou dalších jmen. Nepálci jí říkali Sagarmátha, v jejich řeči „Bohyně nebes“.

V Tibetu horu znají pod jménem Džomolangma, což pro některé znamená „Božská matka světa“. Pro Tenzinga to však znamenalo „Hora tak vysoká, že přes ni žádný pták nemůže přeletět“.

husa indická

Ať už horu nazývají lidé jakkoliv, jedno je jisté: Everest je mimořádné místo. V jeho nevyšším bodě jsou podmínky tak drsné, že v nich nepřežije žádné zvíře ani rostlina.

Teploty mohou klesnout až na $-60\text{ }^{\circ}\text{C}$ a většinu roku se přes vrchol prohání prudké větry o rychlosti vyšší než 160 km/h. Během silných bouří mohou ve chvíli napadnout až tři metry sněhu.

Každý rok se na pár týdnů vyčásí a podmínky se zlepšují tak akorát na to, aby se horolezci mohli pokusit vylézt nahoru. Přesto jsou i během těchto takzvaných „oken dobrého počasí“ podmínky stále riskantní.

Cesta na vrchol je posetá smrtelnými pastmi, jako jsou sněhové laviny, dolů se řítící sloupce ledu, opadávání kamenů a na první pohled bezděčné trhliny.

Tenkrát ve 20. století bylo však největším problémem výstupu na Mount Everest to, aby se k němu člověk vůbec dostal.

Jeho Svatost 13. tibetský dalajláma

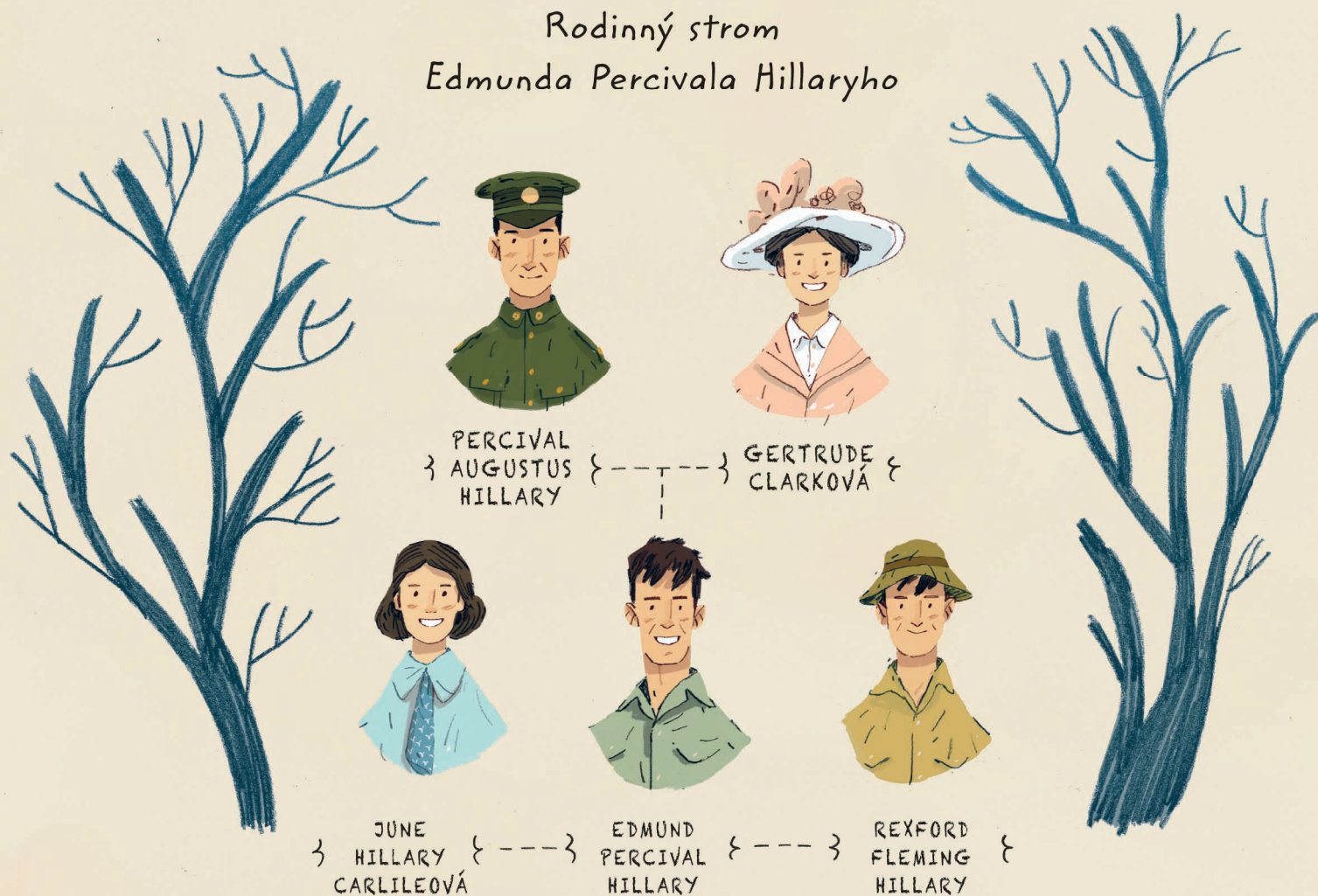
Ze začátku nechťeli Tibeťané ani Nepálci povolit cizincům do této oblasti vstup. Až v roce 1921 udělila Jeho Svatost 13. tibetský dalajláma týmu horolezců a zeměměřičů z Velké Británie povolení horu navštívit. Měli za úkol zjistit, zda existuje nějaká cesta nahoru.

Závod o Mount Everest začal...

< ČÁST PRVNÍ >

PŘÍBĚH DVŮU VELMI ODLIŠNÝCH DĚTSTVÍ

Rodinný strom Edmunda Percivala Hillaryho

Edmund Percival Hillary přišel na svět 20. července 1919 v Aucklandu, městě ležícím na Severním ostrově Nového Zélandu.

„Ed“, jak se mu později přezdívalo, se narodil jako druhý ze tří dětí. Měl starší sestru jménem June a mladšího bratra Rexe.

Jejich otec Percy bojoval za první světové války v nechvalně známé bitvě o Gallipoli. V roce 1916 ho střelili do nosu a dostal úplavici, a tak ho poslali zpátky domů na Nový Zéland. Nedlouho poté se oženil s Edovou matkou, učitelkou jménem Gertruda Clarková.

V malém městě Tuakau založil Percy novinovou redakci. Velice ho však zajímal i chov včel. Časem založil stovky úlů, jež produkovaly litry a litry medu, které pak prodával. Nakonec mu včelařství vydělávalo tolik, že odešel z redakce a stal se včelařem na plný úvazek.

Dětství v Tuakau

Kopce a pole v okolí Tuakau byly pro malého Eda – tak trochu snílka – dokonalým hřištěm. Rád četl dobrodružné příběhy a nechával se jimi inspirovat, chodil na dlouhé procházky, nosil s sebou dlouhý klacek a předstíral, že to je meč.

Dětství však neměl zdaleka dokonalé. Jeho otec sice uměl vymýšlet hezké pohádky na dobrou noc, byl to ale přísný muž a měl velmi přesné představy o tom, jak by se měl člověk chovat. Ed se s otcem často dostával do pří, díky čemuž rostl v silného a odvážného člověka.

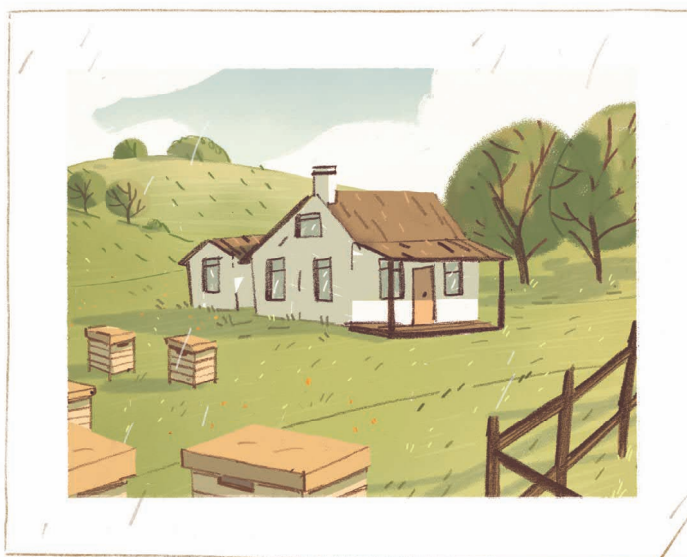
Školní docházka

Na první opravdové problémy narazil Ed ve škole. Jako malý kluk chodil bosý téměř kilometr do základní školy v Tuakau, a to za každého počasí. Jeho matka ho trpělivě doučovala, takže se mu ve škole dařilo, a dokonce mohl vynechat pár tříd. Jenže Edovi to zrovna neprospělo, protože byl najednou o dost mladší než všichni jeho spolužáci. Neuměl si najít kamarády, byl tichý a stydlivý.

V pouhých 11 letech ho rodiče poslali na gymnázium do Aucklandu. Jeho noví spolužáci byli o celé dva roky starší než on. Nebylo proto divu, že se cítil vyděšeně, opět osaměl a ocitl se bez kamarádů. Během obědové přestávky se prý schovával za školou, kde vsedě pozoroval kolonii mravenců při práci. Tito mravenci – jak říkával v pozdějších letech – byli jeho jedinými kamarády, které během tohoto neradostného období měl.

Věci se ale nakonec začaly měnit k lepšímu. Edovi se ve výuce dařilo a také vyrostl a zesílil.

Během posledního roku na gymnáziu se měl Ed už mnohem líp.

Edův rodný dům, obklopený včelími úly.

ED ZAČÍNÁ LÉZT

V té době totiž přesvědčil svého otce, aby ho pustil na školní výlet na horu Ruapehu na Novém Zélandě.

Tam poprvé v životě uviděl sníh a strávil deset bezstarostných dní lyžováním a zlézáním horských svahů. Právě tehdy se v Edovi probudila láska k horám a sněhu, která se ho držela po celý život.

Jenže zrovna když si Ed začal pomalu zvykat, jeho léta na gymnáziu skončila a on se zapsal ke studiu na univerzitě v Aucklandu, kam se s rodinou nedávno přestěhoval. Oslavil sice teprve 16. narozeniny, ale matka, přesvědčená, že se mu tam bude dařit, trvala na svém. Rozhodl se studovat matematiku a přírodní vědy, tyhle předměty mu totiž na střední škole šly.

O prázdninách pomáhal Ed svému otci při práci se včelami. S bratrem Rexem pracovali sedm dní v týdnu. Po hospodářství, které se mohlo chlubit 1 600 úly, nosili obrovské krabice a lahve s medem. Práce to byla náročná a zcela neplacená. Měla ale jednu výhodu, díky ní se totiž z Eda stal fyzicky a psychicky silný mladý muž, který byl předurčený k mnohem úžasnějším činům.

Na univerzitě se mu bohužel nedařilo tolik jako na střední škole. Po dvou letech, během nichž nesložil žádnou zkoušku ani si nenašel kamarády, se Ed rozhodl odejít.

Ed v létě pomáhá svému otci včelaři.